

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII W KLASIE V W SZKOLE PODSTAWOWEJ SIÓSTR PIJAREK
W RZESZOWIE (opracowane na podst. podręcznika „Wczoraj i dziś”)**

Nazwa działu	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Pierwsze cywilizacje	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>praludzie, ziemianka, cywilizacja, mumia, piramida, faraon, kanał nawadniający, Sumerowie</i> - charakteryzuje podział ludności starożytnego Egiptu na warstwy społeczne - wie, czym był koczowniczy i osiadły tryb życia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza, miasto-państwo, podatek, zikkurat, sarkofag, Bliski Wschód, politeizm, monoteizm, prorok, Mesjasz</i> - rozumie, jakie znaczenie dla praludzi miała umiejętność rozpalania ognia - rozumie znaczenie terminów: <i>pismo obrazkowe, klinowe i alfabetyczne</i> - opisuje wygląd miasta-państwa - odnajduje na mapie starożytne Egipt i Mezopotamię, Izrael, Chiny i Indie, rzeki Eufrat, Tygrys i Nil 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego pierwsze cywilizacje powstały nad wielkimi rzekami - omawia sposób działania kanałów nawadniających - wyjaśnia, dlaczego ludzie tworzyli malowidła naskalne -wymienia przyczyny i skutki wynalezienia pisma -opisuje rozwój pisma od sumeryjskiego po alfabet łaciński - wymienia dokonania ludów starożytnej Mezopotamii i Egiptu - opisuje proces mumifikacji -wie kim był Hammurabi i czego dokonał 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zmieniał się wygląd człowieka pierwotnego i jak nazwano poszczególne fazy tych zmian - zna dawne i współczesne sposoby wytopu żelaza -opisuje wygląd świątyni Salomona - Charakteryzuje historię starożytnego Izraela, Indii i Chin 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje i ocenia dokonania ludów starożytnej Mezopotamii, Egiptu, Izraela , Chin i Indii

		- charakteryzuje koczowniczy i osiadły tryb życia			
2. Starożytna Grecja	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>polis, demokracja, dialog, tragedia, komedia, mity, Olimp, politeizm, herosi, olimpiada, igrzyska olimpijskie</i> - opisuje wygląd teatru greckiego - wymienia imiona najważniejszych bogów greckich (Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes) i wie, jakimi dziedzinami opiekowali się poszczególni bogowie - wymienia dyscypliny wchodzące w skład pięcioboju olimpijskiego - odnajduje na mapie starożytne Grecję i Ateny 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Hellada, Hellenowie, akropol, agora, filozofia</i> - wie, kim był Perykles - rozumie wpływ położenia geograficznego Grecji na zajęcia zamieszkującej ją ludności - opisuje na przykładzie starożytnych Aten wygląd greckiej polis - opisuje wygląd aktorów teatru greckiego - wie, kim był Homer i wymienia jego dzieła - zna daty bitwy pod Maratonem, Termopilami, Salaminą, Issos, Gaugamelą i śmierci Aleksandra Wielkiego - Wymienia przyczyny i skutki podboju Persji przez Aleksandra 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej - porównuje teatr współczesny ze starożytnym teatrem greckim - opisuje przebieg starożytnych igrzysk olimpijskich - porównuje starożytne igrzyska olimpijskie ze współczesnymi olimpiadami - wie, o czym opowiadają „Iliada” i „Odyseja” - opisuje wychowanie spartańskie 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kim byli Fidiasz, Myron i Sofokles - przedstawia poglądy Sokratesa, Platona i Arystotelesa - charakteryzuje uzbrojenie hoplity - przedstawia wojny Greków z Persami oraz etapy powstawania imperium Aleksandra Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje ustroje Sparty i Aten - przedstawia sylwetkę i dokonania Aleksandra Wielkiego oraz ocenia tę postać - opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa

		Wielkiego			
3. Starożytny Rzym	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gladiator, barbarzyńca, republika monarchia, amfiteatr, legiony, apostołowie, chrześcijaństwo,</i> - zna daty: założenia Rzymu, zabicia Juliusza Cezara, śmierci Jezusa i upadku Cesarstwa Zachodniorzymskiego - wie, kim był Jezus z Nazaretu i Paweł z Tarsu - wskazuje na mapie Rzym, Kartaginę, Półwysep Apeniński (Italię), Palestynę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Imperium Rzymskie, bazylika, prowincja, zgromadzenie ludowe, senat, Forum Romanum, łuk triumfalny, akwedukt, termy, kodek Justyniana, Prawo XII tablic</i> - zna daty powstania republiki, pokonania Kartaginy, podziału państwa na część wschodnią i zachodnią, edyktu w Mediolanie - wymienia i charakteryzuje grupy tworzące społeczeństwo starożytnego Rzymu - wie kim byli Romulus, Juliusz Cezar i Oktawian August - wyjaśnia, w jakim celu 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje funkcjonowanie rzymskiej republiki - nazywa poszczególne elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty - wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian, z których korzystamy współcześnie - zna przyczyny prześladowań chrześcijan w państwie rzymskim - objaśnia, w jaki sposób budowano drogi w starożytnym Rzymie - opisuje wygląd starożytnego Rzymu - podaje przyczyny i skutki powstania cesarstwa rzymskiego - wie kim był Konstantyn Wielki oraz wymienia przyczyny i skutki edyktu mediolańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia drogę państwa rzymskiego do potęgi oraz określa zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego - charakteryzuje różne typy ustroju państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo - wie kim byli Horacy i Wergiliusz 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sylwetkę i ocenia dokonania Juliusza Cezara - ocenia, które z dokonań starożytnych Rzymian było najważniejsze i uzasadnia swoją wypowiedź

		<p>starożytni Rzymianie budowali drogi, łuki triumfalne, wodociągi i termy</p> <p>- podaje najważniejsze zasady nauki Jezusa z Nazaretu</p> <p>- wymienia przyczyny i skutki upadku Cesarstwa Zachodniorzymskiego</p>			
4. Początki średniowiecza	<p>- wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>oaza, islam, muzułmanie, Allah, Koran, wyprawy krzyżowe, krucjaty, mozaika, fresk, dynastia</i></p> <p>- zna daty: upadku Konstantynopola, ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny, koronacji cesarskiej Karola Wielkiego, wielkiej schizmy wschodniej</p> <p>- wskazuje na mapie Bizancjum, Półwysep Arabski, państwo Franków</p> <p>- wymienia 5 filarów wiary muzułmańskiej</p>	<p>- zna daty: przyjęcia chrztu przez Chlodwiga, bitwy pod Poitiers, traktatu w Verdun, Koronacji cesarskiej Ottona I, spotkania w Canossie, konkordatu w Wormacji, synodu w Clermont, I wyprawy krzyżowej</p> <p>- zna pojęcia: Hagia Sophia, dżihad, Kalifowie, meczet, majordomowie, marchia, schizma, ekskomunika, inwestytura, konkordat</p> <p>- wie kim byli Justynian wielki, Mahomet, Karol Wielki i Otton I</p>	<p>- wymienia przyczyny i skutki schizmy wschodniej</p> <p>- wymienia i charakteryzuje zakony rycerskie powstałe podczas wypraw krzyżowych</p> <p>- wymienia przyczyny i skutki wypraw krzyżowych</p>	<p>- opisuje wygląd Hagia Sophia</p> <p>- omawia powstanie i upadek imperium Karola Wielkiego</p> <p>- przedstawia etapy konfliktu papieża z cesarstwem</p>	<p>- charakteryzuje wyprawy krzyżowe oraz ocenia je</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Wymienia przyczyny i skutki upadku Konstantynopla - wymienia osiągnięcia Arabów 			
5. Społeczeństwo średniowiecza	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wasal, senior, lenno, przywilej, klasztor, opat, zakon, rzemieślnik, cech, rynek, gród, rycerz, zamek, radło, pług, młyn</i> - podaje cechy idealnego rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje hołd lenny - wymienia i opisuje średniowieczne stany - wymienia i opisuje elementy rycerskiego wyposażenia - wymienia i opisuje grupy społeczne zamieszkujące średniowieczne miasto - omawia przejawy średniowiecznej pobożności - charakteryzuje zakony powstałe w epoce średniowiecza -wymienia i opisuje prace polowe wykonywane w epoce średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje średniowieczną drabinę feudalną - wie, jaką drogę musiał przejść chłopiec, aby zostać rycerzem - wyjaśnia, czym były turnieje rycerskie - opisuje wygląd średniowiecznego miasta i wsi - tłumaczy, na czym polegała praca zakonników w średniowiecznym skryptorium - charakteryzuje sposób uprawy ziemi zwany trójpółwką 	<ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje samorząd miejski w średniowiecznym mieście oraz wiejski na wsi -opisuje styl romański i gotycki - wie, czym była lokacja 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje i porównuje wygląd i warunki życia w średniowiecznym mieście oraz na wsi ze współczesnymi
6. Polska pierwszych Piastów	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plemię, poganin, insygnia królewskie, relikwie, testament, seniorat, drużyna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod Cedynią, misji Wojciecha w Prusach, wojen Chrobrego z sąsiadami, koronacji Mieszka II, najazdu 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wierzenia Słowian - wymienia i wskazuje na mapie plemiona zamieszkujące ziemie polskie w X w. - omawia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje pierwsze państwa słowiańskie i państwo węgierskie - przekazuje relację z pobytu Ottona III w 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki Bolesława Chrobrego

	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: chrztu Polski ,zjazdu gnieźnieńskiego , koronacji królewskie Bolesława Chrobrego, koronacji Bolesława Śmiałego, Statutu Krzywoustego - wskazuje na mapie Gniezno i obszar państwa Mieszka I - wie skąd wzięta się nazwa Polska - wymienia władców z dynastii Piastów 	<p>Czechów na Polskę, bitwy pod Głogowem, przyłączenia Pomorza Gdańskiego i Zachodniego za panowania Bolesława Krzywoustego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i skutki chrztu Polski - opisuje wygląd średniowiecznego grodu oraz zajęcia mieszkańców - wskazuje na mapie granice państwa polskiego w czasach Bolesława Chrobrego 	<p>przyjęcia chrztu przez Polskę</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna podstawowe fakty z życia świętego Wojciecha - wymienia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego - przedstawia przyczyny i skutki kryzysu państwa polskiego w XI w. - wymienia postanowienia Statutu Krzywoustego - wie dlaczego Stanisław ze Szczepanowa został świętym 	<p>Gnieźnie w 1000 roku na podstawie fragmentów kroniki Galla Anonima</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę zewnętrzną i wewnętrzną Bolesława Chrobrego - charakteryzuje politykę Władców od Mieszka II po Bolesława Krzywoustego 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia i ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu
<p>7. Polska w XII-XV wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty : sprowadzenia do Polski Krzyżaków, koronacji Władysława Łokietka, bitwy pod Płowcami, założenia Akademii Krakowskiej, unii w Krewie, bitwy pod Grunwaldem, bitwy pod Warną - wyjaśnia sens powiedzenia: <i>Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty : zjazdu w Gąsawie, bitwy pod Legnicą, koronacji Przemysła II, koronacji Wacława II, utraty Pomorza Gdańskiego, pokoju w Kaliszu, ucztu u Wierzyńka, I i II pokoju toruńskiego , wojen z Krzyżakami, unii w Horodle - wymienia przyczyny i skutki sprowadzenia Krzyżaków na ziemię 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i skutki koronacji Władysława Łokietka - wymienia reformy Kazimierza Wielkiego - opisuje ucztę u Wierzyńka - wskazuje na mapie: Pomorze Gdańskie, Małopolskę, Wielkopolskę, Kujawy, Mazowsze, Śląsk - omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem - przedstawia okoliczności powstania i postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z okresu rozbicia dzielnicowego w Polsce - omawia politykę wewnętrzną i zewnętrzną Kazimierza Wielkiego - przedstawia i charakteryzuje przywileje, które uzyskała szlachta polska od XIV do XVI w. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia podział pomiędzy poszczególnych władców ziem polskich w okresie rozbicia dzielnicowego - opisuje i porównuje przebieg dwóch wojen polsko-

	<p><i>a zostawił murowaną</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -zna pojęcia: pańszczyzna i unia personalna - wymienia władców z dynastii Andegawenów i Jagiellonów - wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie 	<p>polskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i skutki założenia Akademii w Krakowie - podaje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - pokazuje na mapie terytorium państwa zakonu krzyżackiego oraz Malbork - wymienia przyczyny i skutki wojny trzynastoletniej 	<p>unii w Krewie i unii w Horodle</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje spór polsko-krzyżacki w Konstancji - wie czym różni się monarchia patrymonialna od monarchii stanowej 		<p>krzyżackich w XV wieku oraz ocenia znaczenie tych konfliktów w polskiej historii</p>
--	--	--	---	--	---

Wszelkie informacje, które podaje w notatkach nauczyciel, a nie występują w podręczniku, są informacjami na ocenę bardzo dobrą lub celującą.